

ומעקשים: זוהי הדרך האינקרמנטלית. כאשר כל שלב יצטרף לשלב הקודם, ובהדרגה תהיה התפתחות ותיווצר דינמיקה.

אם אין מקבלים את האופציה הראשונה (סיפוח), ולא את השניה (נסיגה מלאה), מה נשאר לנו לעשות? לכאורה מתבקשת. כמעט מאליה, פשרה טריטוריאלית. האם יש פיתרון פשוט מזה?

ואולם, הפיתרון של פשרה טריטוריאלית הוא מעשי כמו השניים הקודמים. התכוננות בעבר יכולה לעזור לנו להבין את הבעיה.

באוגוסט 1977 נפגש שריהחוז משה דיין עם המלך חוסיין ושאל אותו (אגב, לא בפעם הראשונה) לדעתו על פשרה טריטוריאלית.

חוסיין השיב (אגב, לא בפעם הראשונה) כי הדבר אינו בא בחשבון. דיין שאל מדוע, וחוסיין ענה בדברים שיש בהם כרי להסביר את יסודות המדיניות הערבית — לא רק הירדנית — בסוגיה הטריטוריאלית: הוא אמר שהגיע הזמן שהישראלים יבינו מה פירושה של פשרה טריטוריאלית מנקודת-ראות ערבית.

פירושה, לדבריו, הכרה בחוקיות הכיבוש והסיפוח של חלק מן האדמה הערבית, ולזה לא הוא ולא שום מנהיג ערבי אחר לא יוכל להסכים.

מה שנראה בעינינו כוויתור עצום נראה בעיניהם כדרשה מצידנו לכניעתם, לוויתור בלתי-סימטרי שיש בו גם פגיעה בכבודם ובשאיפותיהם הלאומיות. הם אינם מוכנים לכך. לא רק מטעמים טאקטיים: חוסיין כאמת חושש לחייו שמא יהיה קורבן לטרור אם יעשה הסכם של פשרה טריטוריאלית. אך סכנה לחייו צפויה גם אם יעשה הסכם שלפיו יקבל את כל השטח, וגורל סאדאת יוכיח.

אך לא רק מטעמים טאקטיים של חשיפה לסיכון, אלא גם מטעמים אידאולוגיים מהותיים ועקרוניים ביותר, אין חוסיין יכול לקבל את הרעיון של פשרה טריטוריאלית. ולא רק חוסיין. גם המצרים לא קיבלו רעיון זה.

כאשר שאל דיין ביולי 1978 את הר"ר מוצטפא ח'ליל, שהיה ראש ממשלת-מצרים, מה דעתו על פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון, אמר לו ח'ליל: "לא בא בחשבון" והנימוק היה זהה בעיקרו לנימוק שהשמיע באוזניו חוסיין כשנה לפני כן.

האם פירוש הדבר שבאין אפשרות להגיע לפשרה טריטוריאלית, וכאשר שתי האופציות הראשונות נפסלות בעינינו לפחות מטעמי אי-מעשיות, האם צריך להתייחס ולומר שאין פיתרון?

לא. עד כה יכולנו להגיע רק למסקנה שאין פיתרון טריטוריאלי מיידי. חד-פעמי וקפיצתי. אך כלום חייב כל פיתרון להיות טריטוריאלי?

כאשר אנחנו מביאים בחשבון את העובדה שיתכן שבאמת נצטרך לפתור את הבעיה בשלבים ובהדרגה, קל יותר לראות שאין זה מן ההכרח שכל פיתרון חייב להיות טריטוריאלי, ובמובן שיש להיבט הראשון שלו.

פיתרון טריטוריאלי, על-פי שמו ומהותו, מבטא את הפרספקטיבה של האדמה: הוא מגדיר את מערכת הזכויות המוסכמות, וחותר את תחומי תלותן בגבולות מוכרים ומוסכמים. אך אם אין הסדר טריטוריאלי נראה בהישגיד, אין זו אומרת שיש לזנוח את הפרספקטיבה האחרת, זו של האדם. להיפך: היא נעשית חשובה יותר, מהותית עוד יותר.

יש פיתרון בלתי-טריטוריאלי בהסדר שהוגדר על-ידי ממשלת-ישראל ועל-ידי ממשלות-מצריים וארצות-הברית בהסדר ומני לתקופת-מעבר, וזהו הסדר האוטונומי, ש'הוסכם עליו בקמפ-דייוויד.

חיילים בתופשה יש! ביטוח תאונות בקבוצת הסנה

לפרטים על ביטוח תאונות אישיות לחיילים בחופשה ולצעירים - פנה לכל אחד מסניפי קבוצת הסנה.

STOLICHNAYA
IMPORTED FROM THE USSR

וודקה רוסית
3/60

Stolichnaya
RUSSIAN VODKA

להשיג בחמיות המובחרות למשקאות אורזניל

שיווק והפצה: י.ד. עסקים (1986) בע"מ
ת"א, סלמה 40 טל. 826167

לתלמידתי
חנה שטיינר

הרבה ברכות והצלחה
בזכייתך בתואר
נסיכת הדרום

✦

מורתך
לטיפוח חן ודוגמנות
לאה פלטר